

Učnina je bila že prejšnja leta sitna. da si drugih davkov za šolo ni bilo, vsaj izdatnih ne, sedaj pa, ko tirja dežela, okraj, srenja davka za šolo in to ne mal, v resnici skoraj ni prav, če se misli še na učnino. In vendar še pride tedaj do učnine. To ni vesela resnica in nas polni ona s tem večjo žalostjo, ker prihaja na vrh pri vpokojnini učiteljev, saj ne ugovarja zoper njo nihče, naj že sedi na strani konservativcev ali liberalcev.

Listovi slovenskim mladeničem.

III.

Blizu Celja meseca aprila 1888.

O čemer mislim danes govoriti, to ni več slabost, — to je že več ko grda, neomikana, neumna navada.

Nekdo, tam daleč na tujem, je gledal svinje, ko so odpadke pobirale in glej, ravno tam so najraje iskale, koder človek s svojo golo ali obuto nogo ni rad stopil, bojč se traja, ki bi ga še do nosa zbodlo. In glejte! Ta tujec je — fej! — dobil željo, te pametne, snažne živalice posnemati. Pobral je obgorel konec smodke in vrgel ga, ali v blato? Oj ne, med zobe.

Začelo se je tisto grdo čikanje, žvekanje. Pogledamo si jih, te blatne čikarje!

Stoji v družbi in se pogovarja z drugimi. Najedenkrat pa se spomni, da že četrto ure ni „grižljeja v ustih imel“; seže toraj v žep, če je kaj notri in če je prazen, prosi druge mladeniče ali može za čik. Vesel ga vtakne v znotranjo temo, kjer je stiskanje z zobmi.

Ubogi siromak ti! Glej ga, kako ga zob boli! K malu pa mu že lice oteče; napravi se mu znotranji tvor. Ne dolgo in odpre se ta ules.

Ako si, bralec, kaj lepega navajen, obrni se v stran, kajti tista tekoča gnojnica ni Bog vé, kako lepo videti, katera mu začne iznad brade izvirati.

Čikarji, če menite gnoj s tistim kompostom nadomestiti, lahko vam povem, da ga bote morali vsaj dvakrat, če ne trikrat, po nekod celo desetkrat več pripraviti, pa saj vem, da bi vam bilo vse mogoče. Tista tekočina, ki posebno otrokom iznad ust izvira, se vam studi, kaj ta, ki je desetkrat grja, pa ne? Oh, kam smo zašli! Sramotno se vam zdi, ako kdo betev sladkorja v usta vtakne; tisti odpadek je pa seveda tako neznansko lep.

Kar je pri tem najhuje, pa je to, da jih je vedno manj, ki bi ne čakali; saj se še med ženskami najdejo, katerim je tak založaj slajši, kakor kakega sladkača, bon-bona.

Pa kako lepo je gledati takega čikača! Glejte, kako ustnice stiska, na vsakej strani ustnic pa navzdol — lepo omita brada! Lica med čeljustmi

so lepo vpadena, suha, žilasta, pa kaj bi ne, saj potrebuje vse moči svojih lic, da izžveče in v slino prekuha suh založaj, ki se ne cedi vsakokrat „medú in mleka“.

Zdaj še pa nekaj resnih besed.

Ti mladenič, ki si se navadil čikanja! Povej kakih dobičkov imaš s tem? Praviš, da je čikalec močnejši, kakor kak drug.

Verjemi, da je to grda laž. Poslušaj!

Močan mož se preopije, postane divji, vse razbije in zmlati; čez nekaj časa pa se strezni, pa slaboten postane; še tresti se začne. Je-li mu vino res tako moč podelilo?

Nikakor ne; ampak v divjosti svojej se ni zavedel svoje slabosti, tedaj, ko bi ga kdo ubil, on bi se ne bil zmenil za tó.

Ravno tako pa je z žvekanjem. Ti ne čutiš toliko slabosti svojih kit, ker so žile s tobakišnim strupom zavdane, omrle in odrevenele. Zatoraj ne čutiš, kako se napejš in trudiš in zato se ti zdi, da si močnejši. Čuj, zakaj pa si potem, kadar ti čikov izmanjka, tako slab, vzdelan, truden?

No, vidiš! Morebiti bi se pa rad odvadil žvekanja? Nekateri mislijo, da to ni mogoče. O, mogoče je, pa še tako težko ni, kakor si misliš. Prosim te, iz ljubezni do tebe, — ti pa se, iz ljubezni do sam sebe, odvadi. Trdno skleni: Nikdar več!

Ako počeliš še čika, zapoj ali zažvižgaj si, pa ne boš čutil potrebe žvekanja več.

Koliko bo ta list pomagal, znam; pa vest mi veleva svariti.

Ti pa deček mlad, ki ti še srce in okus nista pokvarjena, ne vzgleduj se pri takih in skleni nikdar tobaka pokusiti! Trdna volja vse premaga! Najbolji vspeh želi Tvoj prijatelj

Častilko.

Gospodarske stvari.

Žrebeta in njih paša.

Odkar se pečamo v večji meri s konjerejo, učimo se marsičesa in izpoznavamo, kaj da stori v njej dobro in kaj da je konjereji bolj na škodo, kakor h koristi. V prvi vrsti nam je tu izreči, da konju, dokler še raste, ne ljubi stanje v hlevu. On mora ven na prosto, na pašo. Ako se mu to zabranjuje, ne postane nikoli ne tako krepke, ne tako lepe vzrasti, kakor bi to lahko vsled svoje narave.

Treba bode torej sopet seči nazaj ter narajati pašnikov, toda taci, ki se jim reče po pravici, da so pašniki. C. kr. minister za poljedelstvo na Dunaji uvideva to potrebo ter daje vsako leto neko svoto denarja za to, da se napravi na pravih mestih nekaj pašnikov za žrebeta. S tem misli, da se pokaže konjerejcem očividno, kaka razlika da je pri žrebetih, ako